

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΤΕΤΑΝΟΣ

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

Πληροφορίες τόσο για την νόσο όσο και για τον εμβολιασμό

Τι προκαλεί τον τέτανο;

Ο τέτανος προκαλείται από μια τοξίνη (δηλητήριο), η οποία παράγεται από το βακτήριο *Κλωστηρίδιο του τετάνου*. Τα κλωστηρίδια του τετάνου δεν μπορούν να αναπτυχθούν σε συνθήκες στις οποίες υπάρχει οξυγόνο. Τα βακτήρια αυτά παράγουν σπόρους ανθεκτικούς στην θερμότητα και σε πολλούς χημικούς παράγοντες, γεγονός που καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την καταστροφή τους.

Με ποιον τρόπο μεταδίδεται ο τέτανος;

Οι σπόροι του κλωστηριδίου του τετάνου είναι δυνατόν να ανιχνευθούν στο χώμα όπως επίσης στο εντερικό σύστημα καθώς και στα περιττώματα πολλών οικόσιτων και εκτρεφόμενων ζώων και ανθρώπων. Οι σπόροι των βακτηρίων εισέρχονται συνήθως στον οργανισμό μέσω κάποιας λύσης συνέχειας του σώματος (παρουσία αναερόβιων συνθηκών οι σπόροι πολλαπλασιάζονται).

Ο τέτανος δεν μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Ποια είναι τα συμπτώματα του τετάνου;

Τα συμπτώματα του τετάνου προκαλούνται από την τοξίνη του κλωστηριδίου του τετάνου, η οποία δρα στο κεντρικό νευρικό σύστημα. Στην πιο κοινή μορφή του νοσήματος, σαν αρχικό σύμπτωμα παρουσιάζεται σπασμός των μασητήρων μυών, που ακολουθείται από ακαμψία του αυχένα, δυσκαταποσία καθώς και ακαμψία των κοιλιακών μυών.

Άλλα συμπτώματα είναι ο πυρετός, η εφίδρωση, η αύξηση της αρτηριακής πίεσης καθώς και η ταχυκαρδία. Σπασμοί εμφανίζονται σπάνια, οι οποίοι μπορεί να διαρκέσουν μερικά λεπτά και να συνεχιστούν για διάστημα 3-4 εβδομάδων. Εάν επέλθει πλήρης ίαση, αυτό συμβαίνει μετά από αρκετούς μήνες.

Πόσο διάστημα μεσολαβεί μεταξύ έκθεσης στο κλωστηρίδιο του τετάνου και νόσησης;

Η περίοδος επώασης ποικίλλει από 3-21 ημέρες, με μέσο όρο τις 8 ημέρες. Όσο μεγαλύτερη είναι η απόσταση του τραύματος από το κεντρικό νευρικό σύστημα, τόσο μεγαλύτερος είναι και ο χρόνος επώασης της νόσου. Μικρότερος χρόνος επώασης αυξάνει την πιθανότητα θανάτου.

Πώς γίνεται η διάγνωση του τετάνου;

Η διάγνωση του τετάνου βασίζεται μόνο στα κλινικά σημεία και συμπτώματα. Η εργαστηριακή διερεύνηση δεν κρίνεται χρήσιμη καθώς το κλωστηρίδιο του τετάνου συνήθως δεν μπορεί να απομονωθεί από την πληγή ατόμου που παρουσιάζει τέτανο, ενώ αντίθετα είναι δυνατόν να απομονωθεί από το δέρμα ατόμου που δεν παρουσιάζει την νόσο.

Πόσο σοβαρή νόσος είναι ο τέτανος;

Ο τέτανος χαρακτηρίζεται από αυξημένο ποσοστό θνητότητας. Τα τελευταία χρόνια στην Αμερική ο τέτανος παρουσιάζει θνητότητα της τάξεως του 10%.

Ποιες είναι οι πιθανές επιπλοκές του τετάνου;

Ο λαρυγγόσπασμος (σπασμός των φωνητικών χορδών) αποτελεί μια επιπλοκή η οποία είναι δυνατό να οδηγήσει σε δυσλειτουργία της αναπνοής. Επίσης, οι ασθενείς είναι δυνατόν να σπάσουν την σπονδυλική τους στήλη ή τα μακρά οστά, λόγω των σπασμών. Άλλες πιθανές επιπλοκές είναι η υπέρταση, μη φυσιολογικός καρδιακός ρυθμός και δευτερεύουσες λοιμώξεις, οι οποίες είναι συχνές λόγω παράτασης της νοσηλείας.

Τι είδους τραυματισμοί μπορούν να επιτρέψουν στο κλωστηρίδιο του τετάνου να εισέλθει στον οργανισμό;

Το κλωστηρίδιο του τετάνου ανευρίσκεται στο χώμα, επομένως η επιμόλυνση ενός τραύματος με χώμα, περιπτώματα ζώων και λίπασμα, αποτελεί την πιο επικίνδυνη εκδοχή τραυματισμού. Αν και παραδοσιακά μεγαλύτερη ανησυχία προκαλούν τα βαθιά, μεγάλα και ανοιχτά τραύματα, η αλήθεια είναι ότι οι σπόροι του κλωστηριδίου του τετάνου είναι δυνατόν να εισέλθουν στον οργανισμό μέσω οποιουδήποτε τραύματος, το οποίο προκαλεί λύση συνέχειας στο δέρμα. Ο τέτανος μπορεί να συμβεί ακόμα και μετά από επαφή με θραύσματα, τρυπήματα και δερματοστιξία. Επίσης οι χρήστες ενδοφλέβιων ναρκωτικών έχουν αυξημένο κίνδυνο να παρουσιάσουν τέτανο.

Πάτησα στην αυλή ένα καρφί. Τι πρέπει να κάνω;

Κάθε πληγή δυνητικά μολυσμένη με το κλωστηρίδιο του τετάνου, χρήζει άμεσης φροντίδας. Η αντιμετώπιση εξαρτάται από την εμβολιαστική κάλυψη του κάθε ατόμου. Σε κάθε περίπτωση το τραύμα αρχικά πρέπει να απολυμαίνεται. Αναζητείστε βοήθεια αμέσως, έχοντας μαζί σας το βιβλιário εμβολίων σας (περιέχει πληροφορίες σχετικά με την εμβολιαστική κάλυψη). Σε ασθενή με άγνωστο ή ελλιπές εμβολιαστικό ιστορικό και τραύμα δυνητικά μολυσμένο με το κλωστηρίδιο του τετάνου, χρειάζεται να γίνει μια δόση του εμβολίου τετάνου-διφθερίτιδας (Td ή Tdap) καθώς και μία δόση υπεράνοσης γ-σφαιρίνης του τετάνου (TIG) όσο το δυνατόν συντομότερα. Ασθενής ο οποίος έχει εμβολιαστεί με 3 δόσεις του εμβολίου τετάνου-διφθερίτιδας (Td ή Tdap) και έχει λάβει και αναμνηστική δόση μέσα στα προηγούμενα 10 έτη, θεωρείται προστατευμένος. Παρόλα αυτά, για να διασφαλιστεί η επαρκής προστασία, μια δόση του εμβολίου θα πρέπει να γίνεται εάν έχει παρέλθει διάστημα μεγαλύτερο των 5 ετών από την τελευταία αναμνηστική δόση και το τραύμα είναι εκτεταμένο και εμφανώς μολυσμένο.

Υπάρχει θεραπεία για τον τέτανο;

Δεν υπάρχει "θεραπεία" για τον τέτανο. Όταν ένα άτομο εμφανίσει συμπτώματα, η θεραπεία είναι υποστηρικτική και στηρίζεται στην διαχείριση και τον έλεγχο των επιπλοκών. Η καλύτερη "θεραπεία" είναι η πρόληψη μέσω του εμβολιασμού.

Μπορώ να πάθω τέτανο πάνω από μία φορά;

Η απάντηση είναι ναι! Η ίδια η νόσος δεν δημιουργεί ανοσία καθώς η λοιμογόνος δόση της τοξίνης που απαιτείται για να προκαλέσει τον τέτανο είναι μικρή.

Με ποιόν τρόπο έχουν δημιουργηθεί τα εμβόλια τα οποία προστατεύουν από τον τέτανο;

Τα εμβόλια έχουν δημιουργηθεί από χημικά επεξεργασμένη τοξίνη του τετάνου, η οποία έχει μετατραπεί σε μη λοιμογόνο τοξίνη αλλά ικανή να προκαλέσει ανοσιακή απάντηση στο άτομο που εμβολιάζεται. Το εμβόλιο είναι γνωστό ως αδρανοποιημένο καθώς δεν περιέχει ζώντες μικροοργανισμούς οι οποίοι δεν έχουν την δυνατότητα να αναπαραχθούν, γεγονός το οποίο δημιουργεί ανάγκη για πολλαπλές δόσεις εμβολιασμού έτσι ώστε να επιτευχθεί η ανοσία.

Ποια άτομα πρέπει να εμβολιάζονται;

Όλοι οι άνθρωποι χρειάζονται προστασία έναντι του τετάνου. Αναμνηστικές δόσεις χρειάζεται να γίνονται σε όλη την διάρκεια της ζωής ενός ατόμου.

Πόσο αποτελεσματικό είναι το εμβόλιο αυτό;

Μετά από τον ενδεδειγμένο εμβολιασμό με την αρχική σειρά DTaP ή Td/TdaP περίπου 100% των εμβολιασμένων θα παρουσιάζει προστατευτικά αντισώματα στο αίμα τους έναντι της τοξίνης του τετάνου. Επειδή όμως τα επίπεδα των αντισωμάτων στο αίμα μειώνονται με την πάροδο των ετών, είναι αναγκαίες οι αναμνηστικές δόσεις του εμβολίου κάθε 10 έτη.

Οι έγκυες γυναίκες μπορούν να λάβουν το εμβόλιο;

Το εμβόλιο Tdap δεν αντενδείκνυται κατά την διάρκεια της κύησης.

Σε ποια άτομα αντενδείκνυται το εμβόλιο;

Γενικά, κάθε άτομο το οποίο στο παρελθόν είχε παρουσιάσει σοβαρή αλλεργική αντίδραση σε συστατικό του DTaP ή του Tdap, δεν πρέπει να λάβει ξανά άλλη δόση. Ακόμη, κάθε άτομο με επιβεβαιωμένη, πιθανή ή ενδεχόμενη νευρολογική πάθηση, συνιστάται να καθυστερήσει την λήψη του εμβολίου έως ότου η κατάσταση αξιολογηθεί, θεραπευθεί ή σταθεροποιηθεί. Παρόλο που το συγκεκριμένο εμβόλιο δεν προκαλεί νευρολογικές διαταραχές είναι δυνατόν να πυροδοτήσει συμπτώματα μιας υποκείμενης νόσου.

Είναι δυνατόν το εμβόλιο να προκαλέσει την νόσο;

Όχι.

*Επιμέλεια : Ευθαλία Πίπα, Νοσηλεύτρια ΠΕ
Δρ. Γεωργακοπούλου Θεανώ, Παιδίατρος*

Γραφείο Νοσημάτων που Προλαμβάνονται με Εμβολιασμό, ΚΕΕΛΠΝΟ